

ТЕО

Джорджтаун, Вашингтон, округ Колумбія

2019

Оманливі редуکتивні форми доробку художника спотворюють сенс, викуваний роздвоєним існуванням. Ці символи й ідеограми сигналізують нам із перехрестя: свобода і рабство, білі й чорні, сільське та міське.

Ні! Не годиться! Тхне нудотністю кандидата наук. Це ж мають читати нормальні люди.

Тео натиснув на клавішу Delete і спостерігав, як літери повертаються у небуття. За якусь мить лишився сам миготливий курсор, що пульсував, мов нетерплячий палець. Тео зітхнув і подивився у вікно. На вулиці літня жінка, яка мешкала в обшарпаному будинку навпроти, тягнула лавку для жиму штанги. Коли металеві ніжки скреготнули по хіднику, Кленсі підняв голову і, метнувшись до Тео, поклав передні лапи на стіл біля ноутбука. Його величезні вуха, схожі на тарілки метеорологічного радара, нервово посмикувалися. Разом із собакою Тео дивився, як жінка вмощує лавку на зібрану нею хитку піраміду. До лавки був приклеєний аркуш з написом: «БЕЗКОШТОВНІ РЕЧІ».

Тео здивувався, чому вона не влаштувала гаражного розпродажу. Хтось заплатив би за ту лавку для жиму. І навіть за фальшивий марокканський пуфик. Коли вона винесла з дому розмаїтий чоловічий одяг, Тео спало на думку, що всі ці речі, мабуть, належали її покійному чоловікові. Можливо, вона просто хотіла позбутися всього, що нагадує про нього.

Утім то було лише припущення, бо Тео майже її не знав. Вона належала до тих сусідів, які не приохочують до люб'язностей, а тим паче до близького спілкування. Її чоловік при першій зустрічі всім своїм виглядом дав на здогад, що він думає про сусідство із чорношкірим. Тео замешкав у житловому комплексі для аспірантів Джорджтаунського університету кілька місяців тому. Він чемно вітався з усіма сусідами, і більшість відповідала йому приязною усмішкою. Чоловік же, який мешкав навпроти, не вшанував його навіть поглядом. Тео лише раз чув його голос — коли той кричав на дружину.

Минув тиждень відтоді, як уночі приїжджала швидка допомога. Як і більшість містян, Тео міг спати навіть під сирену, але цього разу вона зловісно мовчала. Він прокинувся від мерехтіння синіх і червоних вогнів, що витанцьовували на стінах. Схопився з ліжка, маючи намір допомогти, якщо знадобиться. Але зрештою вони з Кленсі просто дивилися, як лікарі швидкої допомоги виносять мішок із тілом, вимикають світло і мовчки їдуть геть.

У будинку його бабусі в Лагосі будь-яка смерть по сусідству викликала шалену метушню на кухні. Коли він приїжджав до бабусі на шкільні канікули, то часто носив родичам небіжчиків гарячі страви. Тож наступного дня Тео приготував рагу, написав листівку зі співчуттями і поніс це все до будинку на-

впроти. Ніхто йому не відчинив, і він залишив тарілку на ганку. Через годину знайшов її на своєму порозі із запискою: «Дякую, але я не люблю курки». Тео глянув на Кленсі й, знизавши плечима, мовив: «Я думав, що курку люблять усі». Вони самі з'їли це рагу. Воно було вельми апетитним, адже Тео приготував його на домашньому бульйоні, що довго томився на повільному вогні, й присмачив складними ароматами смаженого перцю. Не те щоб Кленсі, цього келпі*, це обходило. У безглуздій безстрашності своєї породи він міг з'їсти будь-що.

Від думки про рагу в Тео потекла слинка. Зиркнув на годинник у кутку ноутбука — четверта по обіді. Надто рано. Він знову взявся друкувати, а Кленсі заліз під стіл і гепнувся йому на ноги.

*Ці дивовижні переконливі образи є єдиними відомими віцілілими витворами митця, який народився в рабстві і був поневолений. Прості, але промовисті, вони правлять за семафори для світу, що б'ється в конвульсіях. **Нереживши-Виживши** у Громадянську війну, відмовляючись тікаючи від тиранії плантації заради маргінального життя в місті, художник, здається, змушений свідчити про власну реальність, парадоксально вимогливу, але багату.*

Жахливо. Схоже на статейку в студентській газеті, а не на журнальну статтю.

* У шотландському фольклорі келпі — це небезпечна водяна істота, що змінює форму і може з'явитися на суходолі у вигляді коня. Також порода австралійських псів-пастухів. — Тут і далі — прим. пер., якщо не зазнач. ін.

Тео переглянув репродукції, що лежали на столі. Художник майстерно відтворив те, що знав, — велелюдний яскравий світ чорношкірих ХІХ століття. Отже, текст має бути таким само простим, як і малюнки.

*Білл Трейлор, народжений у рабстві,
єдиний і неповторний*

Увагу Тео привернув рух на протилежному боці вулиці. Тепер сусідка замірилася знести з ганку велике крісло. Стоячи на верхній сходинці, воно небезпечно перехилилося, а вона намагалася втримати його.

Жінка, понад сумнів, потребувала допомоги. Тео хутко себе оглянув: шорти є, футболка є. Працюючи в квартирі без кондиціонера, він частенько роздягався до самого спіднього і геть-чисто забував про свою голізну, аж поки якийсь хлопець із FedEx нагородив його допитливим поглядом.

Гравітація майже перемогла, коли Тео підходив до ганку. Він стрибнув на сходинку і втримав крісло від падіння. Свідченням того, що сусідка зрозуміла його жест, було бурчання і швидке піднесення голови. Вона нахилилась і взялася за нижню частину крісла. Тео схопився за бильце. За мить вони, мов ті краби, шкандибали до бордюру.

Жінка випросталася, відкинувши тонке, солом'яного кольору волосся, потерла кулаками поперек і кивнула на піраміду. «Все, що ти хочеш...» Тоді розвернулася і піднялася сходами.

Тео ніколи не запала б у голову думка покопирсатись у цій купі непотребу. У його квартирі було обмаль меблів: письмовий стіл середини століття і канапа, придбана у комісійному магазині. Решту вільного про-

стору займали здебільшого книжки про мистецтво, розставлені на саморобних полицях і ящиках з-під молока, які він пофарбував у матовий чорний колір.

Утім Тео, син двох дипломатів, був вихований на заповіді, що погані манери — це смертний гріх. Тож мусив принаймні вдати, що оглядає ту купу. У коробці з-під пива лежало кілька старих книжок у м'яких папітурках. Йому завжди було цікаво, що читають люди. Тео нахилився, щоб прочитати заголовки.

І тут він побачив коня.

ДЖЕСС

Центр забезпечення діяльності Смітсонівського музею,
Мериленд

2019

Джесс було сім, коли вона відкопала пса. Він був мертвий уже рік. Вони з матір'ю урочисто поховали його під квітучим деревом, і обидві плакали.

Її матері знову захотілося плакати, коли Джесс попросила великі контейнери для кісток, які щойно ексгумувала. Мати Джесс була з тих людей, що дозволили б нащадку і будинок підпалити, якби вважали, що це дасть йому знання про вуглець і кисень. Але зараз у її нутрі ворухнулася тривога: чи не є викопування домашніх улюбленців і дослідження їхніх трупів ознакою того, що твоя дитина має психопатичні нахили?

Джесс намагалася пояснити, що відкопала Майло, бо любила його і саме тому хотіла побачити його скелет. У цьому скелеті все було красивим: вигин грудної клітки, очниці.

Джесс любила внутрішню архітектуру живих істот. Що ліпше за ребра може тримати вразливі органи в довічних обіймах? А очниці? Жоден ремісник не створив би такого елегантного контейнера для дорогоцінної речі. Очі Майло були кольору димчастого кварцу. Коли Джесс торкнулася западин на його тен-

дітному черепі, вона знову побачила ці очі: добрий погляд її першого друга, який нетерпляче чекає на гру.

Джесс виросла на одній із залюднених вулиць у бунгало з цегли, які розповзалися на захід разом із розвитком Сіднея в 1900-ті роки. Якби вона мешкала в сільській місцевості, то могла б вправлятися на збитих на дорозі кенгуру, вомбатах чи валабі. Але в центрі Сіднея мусила вдовольнятися мертвою мишею або птахом, що влетів у шибку. Її найліпшим екземпляром був фруктовий кажан, якого вбило струмом. Вона знайшла його під лінією електропередавання і цілісний тиждень вивчала: тонкі, мов папір, перетинки крил, що розгортаються, як міхи акордеона; п'ясткові кістки, схожі на людські пальці, але легші — еволюціонували не для того, щоб тримати і хапати, а щоб нагнітати повітря. Закінчивши, вона підвісила його до світильника на стелі своєї спальні. Позбавлений усього, що могло зіпсуватися, він невтомно летів крізь нескінченну ніч.

Із часом її спальня перетворилася на мінімузей природознавства, що містив скелети ящірок, мишей, птахів, виставлені на катушках з-під дроту або бавовняних бобінах і позначені латинськими назвами. Це не додавало їй симпатії серед дівчат-підлітків, з якими вона вчилася в старшій школі. Більшість однокласниць вважали її одержимість некротичним матеріалом моторошною і дивною. Вона стала відлюдницею, що, можливо, і спричинилося до високих балів із трьох предметів на державних іспитах. В університеті Джесс також відзначилася, згодом виборола у Вашингтоні стипендію і приїхала туди, щоб здобути ступінь магістра зоології.

Це було те, що полюбляють робити австралійці: пожити рік-два за кордоном, щоб побачити світ.